

Lp Ülle Madise
Õiguskantsler
info@oiguskantsler.ee

Teie 27.03.2018 nr 6-1/180370/1801458

Meie 20.04.2018 nr 1-6/18-45/4

Toitjakaotuspensioni maksmise tingimused

Austatud õiguskantsler

Pöördusite Riigikogu sotsiaalkomisjoni poole selgitustaotlusega toitjakaotuspensioni maksmise tingimuste kohta. Peale Teie selgitustaotluse saamist pöördusin sotsiaalkaitseministri poole palvega analüüsida, kas mingitel juhtudel oleks kohane maksta kahte pensioni korraga.

Sotsiaalkomisjon arutas teemat oma 17. aprilli istungil. Istungil osalesid lisaks Teie kantselei esindajatele ka Sotsiaalministeeriumi sotsiaalkindlustuse osakonna peaspetsialist Liidia Soontak, tööhõive osakonna nõunik Õie Jõgiste ja õigusnõunik Susanna Jurs.

Ministeeriumi esindajad selgitasid istungil, et sotsiaalkindlustushüvitiste määramist tingivad kindlad sotsiaalsed riskid ja samaaegselt mitme riski esinemise korral isikule riigi poolt mitut asendussissetulekut ei tagata. Põhiseadusest tulenevalt on riigil kohustus isikut aidata ja seadusandja on otsustanud, millise riski puhul hüvitisi makstakse. Nii on riikliku pensionikindlustuse seaduses sätestatud, et ülalpidamisõigust omaval ülalpeetaval on toitja surma korral õigus toitjakaotuspensionile ja töövõimetoetuse seaduse kohaselt on õigus toetusele isikul, kes tahab iseseisvalt elatist teenida, kuid vähenenud või puuduva töövõime tõttu ei saa ta seda teha või teeb ta seda piiratud mahu. Nii on riikliku pensionikindlustuse seaduses (§ 6) kui ka töövõimetoetuse seaduses (§ 12 lg 4) fikseeritud, et samaaegselt, mitme sotsiaalse riski esinemise korral, on inimesel õigus ühele riiklikule toetusele või pensionile.

Komisjoni liikmed avaldasid arutelu käigus arvamust, et alaealisel töövõimetoetuse saajal peaks olema õigus saada teatud sotsiaalse riski olemasolul (toitja kaotus) ka teist asendussissetulekut. Avaldati arvamust, et kuna alaealised lapsed ja puudega inimesed on riigi erilise hoole all, siis on õigustatud neile samaaegselt kahe sotsiaalkindlustushüvitise maksmine. Leiti, et lisaks alaealisele töövõimetoetuse saajale, peaks selline õigus olema ka toitja mittetöötaval lesel, kes on rase ja on ise töövõimetoetuse saaja.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et sotsiaalkomisjoni liikmed on arvamusel, et üldjuhul peab riik tagama sotsiaalse riski esinemise korral ühe asendussissetuleku, kuid kõige haavatavamate ja

nõrgemate gruppide korral on põhjendatud nende soodsam kohtlemine.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Helmen Kütt

Esimees

Heidi.Barot

631 6493, heidi.barot@riigikogu.ee